

Alytaus miesto parkai ir skverai – dendrologinis ir kraštovaizdinis įvertinimas

Laimutis Januškevičius*

Kauno kolegijos Technologijų ir kraštotvarkos fakultetas

Pramonės pr. 20, LT-50468 Kaunas. Tel. 8 698 73718, el. paštas laimis_jan@yahoo.com

(Gauta 2015 m. sausio mėn.; atiduota spaudai 2015 m. balandžio mėn.; prieiga internete nuo 2015 m. gegužės 04 d.)

Anotacija

2010–2014 m. laikotarpiu buvo ištirti 7 Alytaus miesto dekoratyviniai želdynai: Miesto sodas, Kolegijos parkas, Jaunimo parkas, Kurorto parkas, Likiškių parkas, Senamiesčio skveras ir Pirmojo Alytaus skveras (aikštė). Pagal išdėstymą šie želdynai pasiskirsto taip: geometrinio plano – 3 želdynai (Miesto sodas, Senamiesčio skveras, Pirmojo Alytaus skveras), mišraus planavimo – 1 (Kolegijos parkas), peizažinio plano – 3 (Jaunimo, Kurorto ir Likiškių parkai). Iš viso miesto parkuose, skveruose auga 128 rūšių ir žemesnio rango taksonų introdukuoti sumedėję augalai (*Pinophyta* – 14 rūšių ir 14 žemesnio rango taksonų, *Magnoliophyta* – 58 ir 42). Gausiausiai atstovaujamos šeimos yra: *Pinaceae* Lindl. – 17 augalų taksonų (12 rūšių ir 5 dekoratyvinės formos), *Rosaceae* Juss. – 28 (17 ir 11), *Aceraceae* Juss. – 7 (3 ir 4), *Berberidaceae* Juss. – 7 (2 ir 5) ir *Salicaceae* Mirb. – 7 (3 ir 4). Prie kraštovaizdžio architektūros požiūriu vertingiausių želdynų reiktų priskirti Kolegijos ir Kurorto parkus. Tai lemia dėkingas natūralus gamtinis karkasas: greta tekantis Nemunas, puikios reginių perspektyvos, įspūdingi Nemuno šlaitai, seni natūralūs želdiniai.

Reikšminiai žodžiai: *parkas, skveras, rūšis, forma.*

Abstract

In the period of 2010 – 2014 7 parks and squares with decorative greenery were explored in Alytus town: City garden, College park, Youth park, Resort park, Likiškiai park, Old town and Alytus I square. According to the structure of the plan, these greenery can be grouped as follows: geometric structure of the plan - 3 places (City garden, Old town square, Alytus I square), mixed structure of the plan – 1 place (College park), landscape structure of the plan – 3 places (Youth, Resort and Likiškiai parks). Totally, 128 species and cultivars of introduced woody plants (*Pinophyta* – 14 families and 14 genera, *Magnoliophyta* – 58 and 42) are growing in the city parks and squares. Best represented families are: *Pinaceae* Lindl. – 17 taxa (12 species and 5 taxa of lower rank), *Rosaceae* Juss. – 28 (17 and 11), *Aceraceae* Juss. – 7 (3 and 4), *Berberidaceae* Juss. – 7 (2 and 5), also *Salicaceae* Mirb. – 7 (3 and 4). The most valuable places in terms of landscape architecture of greenery are College and Resort parks. The reason is very thankful and natural frame: alongside flowing the river Nemunas, wonderful view prospects, impressive slopes of the river Nemunas, old natural greenery.

Key words: *park, square, species, cultivar.*

Įvadas

Alytus – vienas iš žaliausių šalies miestų, įsikūręs didžiausios šalies upės Nemuno pakrantėse. Puikų natūralų foną miestui teikia aplink vešintys pušynai, vaizdingos Nemuno pakrantės, nuo kurių atsiveria puikūs panoraminiai vaizdai tiek į abiejuose šios upės krantuose išsidėčiusį miestą, tiek į gretimas, su miestu besiribojančias, apylinkes. Kraštovaizdžio architektūros požiūriu su Alytumi galbūt galėtų varžytis tik tokie Dainavos krašto miestai, kaip Druskininkai ir Birštonas. Patrauklūs ir turtingi ir Alytaus dekoratyviniai želdynai. Jie daugiau ar mažiau pradėti formuoti tarpukaryje ir gerokai papildyti pokario ir tautinio atgimimo metais. Tarpukaryje buvo įkurtas bene populiariausias ir labiausiai alytiškių mėgstamas dekoratyvinis želdynas – Alytaus miesto parkas arba, kaip švelniai alytiškiai mėgsta jį vadinti – „miesto sodas“ (Tauras, 1966; Januškevičius, 2004, 2006). Tarpukaryje buvo įkurti ir tuometinės Alytaus aukštesniosios miškų mokyklos (šiandieninis Alytaus kolegijos) bei Kurorto parkai (Tauras, 1966). Gerokai Alytaus miesto dekoratyviniai želdynai pasipildė pokario metais – įkurtas didžiausias miesto želdynas – Jaunimo parkas, rekonstruota ir atnaujinta rekreacinė zona šalia Dailidės ežeriuko (Januškevičius, 2006). Tautinio atgimimo metais pagrindinis dėmesys buvo skiriamas esamiems dekoratyviniams želdynams tvarkyti ir renovuoti bei naujiems želdynams kurti, tam panaudojant Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas. Buvo renovuotas Miesto sodas, Kurorto parkas, Alytaus kolegijos parko centrinė dalis (Studentų skveras), Senamiesčio skveras bei įkurtas naujas skveras šalia centrinės

gatvės 1-ajame Alytuje (Pirmojo Alytaus skveras (aikštė)). Šio darbo tikslas – ištirti minėtus Alytaus miesto dekoratyvinius želdynus ir pateikti jų dendrologinį ir kraštovaizdinį įvertinimą.

Tyrimų metodika

Tyrimai atlikti 2010–2014 metais. Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas miesto parkų ir skverų, taip pat ir atskirų Alytaus senamiesčio viešųjų erdvių autochtoninės ir introdukuotos dendrofloros tyrimams (rūšinės sudėties ir takasacinių rodiklių išaiškinimui) ir tirtų želdynų būklės bei architektūrinės ir kraštovaizdinės vertės nustatymui. Iš viso buvo ištirti 7 Alytaus miesto dekoratyviniai želdynai: Miesto sodas, Kolegijos parkas, Jaunimo parkas, Kurorto parkas (rekreacinė zona), Likiškių parkas, Senamiesčio skveras ir Pirmojo Alytaus skveras (aikštė).

Kiekviename želdyne buvo fiksuojami ir vertinami šie rodikliai: želdyno būklė, žaliaji karkasą formuojančių vietinių medžių rūšinė sudėtis (parkuose ir rekreacinėse zonose), introdukuotų medžių ir krūmų inventorizaciniai duomenys ir ypač vertingų (įspūdingų matmenų) vietinių medžių taksaciniai rodikliai (aukštis, kamieno skersmuo, būklė). Svetimžemių medžių ir krūmų buvo registruojama augalų sisteminė priklausomybė, augalų aukštis (H) (m), medžių kamienų skersmuo (D) (cm) krūtinės aukštyje (1,3 m), augalų žydėjimo ir derėjimo laipsnis ir būklė (Januškevičius, 2005, 2006, 2008). Augalų sisteminė priklausomybė buvo patikslinama remiantis literatūros šaltiniais (Krüssmann, 1976, 1977, 1978, 1983; Griffiths, 1997; Navasaitis, 2004; Januškevičius et al., 2006).

Augalų žydėjimas ir derėjimas buvo vertinamas vizualiniu būdu (įvertinant aukštų medžių derėjimą, esant būtinybei, buvo panaudojami žiūronai) pagal 4 balų skalę: 0 – augalas nežydi ir nedera; 1 – silpnai žydi ir dera (išsiskleidžia tik pavieniai žiedai, subręsta pavieniai vaisiai); 2 – vidutiniškai žydi ir dera (išsiskleidžia apie 50 % žiedų, subręsta apie 50 % vaisių, lyginant su gausiu vieno ar kito augalų taksono žydėjimu ar derėjimu); 3 – gausiai žydi ir dera (Januškevičius et al., 2006).

Augalų būklė buvo vertinama vizualiai pagal 3 balų skalę: 1 – gera būklė (augalas gerai išsivystęs, sveikai atrodo, gerai išsivystę ūgliai, pumpurai ir lapai, gausiai žydi ir dera); 2 – vidutinė būklė (bendras augalo išsivystymas pastebimai silpnėjęs, mažesnis ūglių prieaugis ir sulapojimas, silpniau žydi ir dera); 3 – bloga būklė (augalas aiškiai nusilpęs, nežymus ūglių prieaugis, retesnė lapija, pastebimi ligų, kenkėjų ir mechaniniai pažeidimai, augalas silpnai žydi ir dera arba nedera išvis) (Januškevičius et al., 2006).

Želdyno būklė buvo vertinama pagal 4 balų skalę: 1 – labai gera (želdynas gerai tvarkomas, nėra sausuolių, menkaverčių medžių ir krūmų, tinkamai suformuotos erdvės, gerai prižiūrėti takai, mažosios architektūros objektai, vejose ir tvenkiniai); 2 – gera (nuo labai gerai tvarkomų želdynų skiriasi kiek blogiau prižiūrimomis, rečiau šienaujamos vejomis ir kiek blogesne bendra parko tvarka); 3 – patenkinama (želdynas apleistas, prastai prižiūrimos vejose, takai, yra pavienių sausuolių, menkaverčių medžių ir krūmų); 4 – bloga ir labai bloga (želdynas praktiškai neprižiūrimas ir paliktas likimo valiai: nešienaujamos vejose, gausu menkaverčių medžių ir krūmų, užžėlę takai ir tvenkiniai) (Januškevičius, 2004, 2005, 2008, 2010).

Želdynų architektūrinė ir kraštovaizdinė vertė buvo vertinama atsižvelgiant į natūralaus gamtinio karkaso ypatumus – želdyno teritorijoje ir šalia jos esančius natūralius ir dirbtinius vandens telkinius, reljefą, esamus natūralius želdinius, jų amžių ir būklę. Išvardintų gamtinio karkaso elementų buvimas neabejotinai padidina želdyno architektūrinę ir kraštovaizdinę vertę ir atvirkščiai (Jakovlevas – Mateckis, 2003, 2008).

Tyrimų rezultatai ir jų aptarimas

2010 – 2014 m. buvo ištirti 7 Alytaus miesto dekoratyviniai želdynai ir rekreacinės teritorijos: Miesto sodas (Pulko ir Birutės g.) (1 pav.), Kolegijos parkas (Merkinės g.) (2 pav.), Jaunimo parkas

(Naujoji, Žuvinto, Kauno g.) (3 pav.), Kurorto parkas (Basanavičiaus, Dariaus ir Girėno, Maironio, Pušyno g.) (4 pav.), Likiškių parkas (Jurgiškių, Girakalnio g.), Senamiesčio skveras (Dariaus ir Girėno, Pulko g.) (5 pav.) ir Pirmojo Alytaus skveras (aikštė) (Juozapavičiaus g.) (6 pav.). Dalis šių želdynų (Miesto sodas, Kolegijos parkas, Kurorto parkas, Senamiesčio skveras) buvo įkurti tarpukario metais ir pokario, o tautinio atgimimo metais buvo daugiau ar mažiau rekonstruoti ir renovuoti. Jaunimo parkas buvo įkurtas ir suformuotas pokario metais ir tapo puikia šalia esančio gyvenamojo mikrorajono rekreacine zona bei patraukliu fonu greta esantiems Alytaus sporto rūmams. Tautinio atgimimo metais gražiais miesto akcentais tapo Pirmojo Alytaus skveras (aikštė) ir dar nebaigtas tvarkyti ir formuoti Likiškių parkas.

1 pav. Alytaus miesto sodas
(nuotraukos aut. L. Januškevičius)
Fig. 1. Town garden (Alytus)
(photo by L. Januskevicius)

2 pav. Kolegijos parkas
(nuotraukos aut. L. Januškevičius)
Fig. 2. College park
(photo by L. Januskevicius)

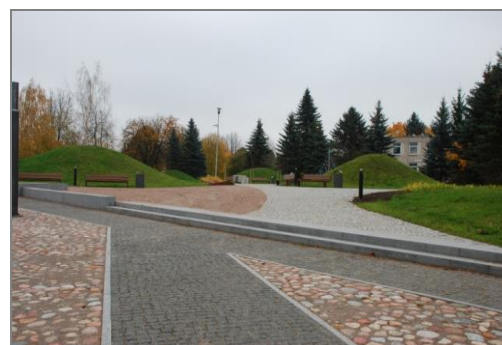
3 pav. Jaunimo parkas žiemą
(nuotraukos aut. L. Januškevičius)
Fig. 3. Youth park (winter time)
(photo by L. Januskevicius)

4 pav. Ežerėlis Kurorto parke
(nuotraukos aut. L. Januškevičius)
Fig. 4. Small lake in Resort park
(photo by L. Januskevicius)

5 pav. Senamiesčio skveras rudenį
Fig. 5. Old town square (autumn time)

6 pav. Pirmojo Alytaus skveras (aikštė)
Fig. 6. Alytus I square

Pagal plotą ištirti Alytaus miesto želdynai pasiskirsto taip: Kurorto parkas – 97,1 ha, Likiškių parkas – 55,25 ha, Jaunimo parkas – 35 ha, Miesto sodas – 4,8 ha, Kolegijos parkas – 1,5 (2) ha, Pirmojo Alytaus skveras (aikštė) – 1 ha, Senamiesčio skveras – 0,5 ha. Pagal želdynų išdėstymą pasiskirstymas toks: geometrinio plano – 3 želdynai (Miesto sodas, Senamiesčio skveras, Pirmojo Alytaus skveras), mišraus planavimo – 1 (Kolegijos parkas), peizažinio plano – 3 (Jaunimo, Kurorto ir Likiškių parkai).

Dauguma tirtų miesto želdynų yra gerai prižiūrimi ir tvarkomi. Ypač tai pasakytina apie alytiškių labai pamėgtus Miesto sodą ir Jaunimo parką bei tautinio atgimimo metais įrengtus ir sutvarkytus Pirmojo Alytaus ir Senamiesčio skverus. Kiek prasčiau tvarkomas Kurorto parkas, bet tai lemia ir objektyvios aplinkybės – didelis želdyno plotas, natūralių želdinių gausumas. Kardinalūs Likiškių parko tvarkymo darbai dar laukia ateityje. Tai bus atliekama pagal specialiai tam paruoštą detalų šios teritorijos sutvarkymo ir pritaikymo visuomenės reikmėms projektą. Kalbant apie Kolegijos parką, negalima nepastebėti, kad pavyzdinai tvarkoma tik teritorija šalia kolegijos mokomojo – administracinio korpuso (čia tautinio atgimimo metais buvo įrengtas Studentų skveras) ir apleista kraštovaizdžio architektūros požiūriu labai patraukli ir dėkinga teritorija kairiajame Nemuno šlaite ir apatinėje terasoje.

Apibendrinus miesto želdynų introdukuotos dendrofloros tyrimų duomenis nustatyta, kad Alytaus miesto parkuose, skveruose ir senamiesčio viešosiose erdvėse auga 128 rūšių ir žemesnio rango taksonų introdukuoti sumedėję augalai (*Pinophyta* – 14 rūšių ir 14 žemesnio rango taksonų, *Magnoliophyta* – 58 ir 42). Gausiausiai atstovaujamos šeimos yra: *Pinaceae* Lindl. – 17 augalų taksonų (12 rūšių ir 5 dekoratyvinės formos), *Rosaceae* Juss. – 28 (17 ir 11), *Aceraceae* Juss. – 7 (3 ir 4), *Berberidaceae* Juss. – 7 (2 ir 5) ir *Salicaceae* Mirb. – 7 (3 ir 4) (lentelė). Dendrologiniu požiūriu turtingiausi yra Miesto sodas (40 augalų taksonų), Kolegijos parkas (39), Jaunimo parkas (31) ir Senamiesčio skveras (20). Kiti želdynai šiuo požiūriu išsidėsto taip: Likiškių parkas – 15 augalų taksonų, Kurorto parkas – 8, Pirmojo Alytaus skveras – 6. Vertingiausi introducentai auga Miesto sode (*Taxus baccata* ‘Fastigiata’ (H 6 m), *Magnolia kobus* DC. (H 5,9 m), *Phellodendron amurense* Rupr. (D 20–22 cm; H 8–9 m)), Kolegijos parke (*Larix decidua* Mill. (D 56–64 cm; H 18–24 m), *Picea pungens* Engelm. (D 30–42 cm; H 16–18 m), *Picea pungens* ‘Koster’ (D 30–46 cm; H 16–18 m), *Juglans cinerea* L. (D 32–38 cm; H 13 m), *Populus x canadensis* Moench (D 60–140 cm; H 25–30 m), *Quercus rubra* L. (D 38–44 cm; H 14–17 m).

Prie kraštovaizdžio architektūros požiūriu vertingiausių Alytaus miesto želdynų reiktų priskirti Kolegijos ir Kurorto parkus. Ir čia visų pirma reiktų kaltinti (gerąja prasme) labai dėkingą natūralų gamtinį karkasą. Greta tekantis Nemunas, puikios šios galingos upės vagos ir vaizdingų pakrančių reginių perspektyvos, išpūdingi Nemuno šlaitai ir puikūs seni natūralūs želdiniai ir nedidelis Dailidės ežeriukas (Kurorto parke) palieka nepakartojamą išpūdį. Architektūrinę Kurorto parko vertę neabejotinai padidina ir jo pakraštyje, šalia Dariaus ir Girėno gatvės ir Laisvės angelo aikštės, prisiglaudęs nedidelis, bet labai jaukus skverelis. Dėmesį čia patraukia ne tik puikiai įrengti ir sutvarkyti infrastruktūros elementai, bet ir išpūdinga skulptūra „Nurimęs varpas“, kryžius 1991 m. sausio 13-osios aukoms atminti, jau įsitvirtinęs ir vešliai augantis Nepriklausomybės ažuoliukas. Kraštovaizdiniu požiūriu labai patrauklūs ir Jaunimo bei Likiškių parkai. Jaunimo parkas žavi savo išraiškingu, tinkamai išnaudotu reljefu, gana išraiškingomis metalo plastikos skulptūromis. Likiškių parkas pasodintas ir toliau sėkmingai formuojamas ant aukščiausios Alytaus mieste kalvos, nuo kurios atsiveria puikios viso Alytaus miesto panoramos. Baigus parko želdynų kūrimo ir infrastruktūros įrengimo darbus, jis neabejotinai taps tiek alytiškių, tiek miesto svečių mėgstama, noriai ir gausiai lankoma vieta, kur bus galima ne tik pasivaikščioti, pasigrožėti parko želdiniais, bet ir iš viršaus pasidairyti po apatinėje terasoje ir šalia Nemuno nusidriekusį Alytaus miestą.

Tiek istoriniu, tiek architektūriniu požiūriu labai vertingi ir tautinio atgimimo metais renovuoti Senamiesčio skveras ir naujai įrengtas Pirmojo Alytaus skveras (aikštė). Senamiesčio skveras – tai simbolinė Alytaus senamiesčio vieta. Vakaraš čia alytiškiai susirenka ne tik ramiai pabendrauti, bet ir pasigrožėti naujai įrengtu ryškiaspalviu fontanu. Pirmojo Alytaus skveras

(aikštė) – tai Senojo Alytaus istorinis centras, kur pradėjo kurtis ir plėstis miestas. Taigi reikia tik pasidžiaugti, kad ši vieta neužmiršta ir atgijo naujomis spalvomis.

Lentelė. Alytaus miesto parkų ir skverų introdukuotų sumedėjusių augalų sisteminis pasiskirstymas
Table. Systematic distribution of introduced woody plants in Alytus parks and squares

Šeimos eil. nr. <i>Family No.</i>	Šeima <i>Family</i>	Iš viso taksonų <i>Number of taxa</i>	Rūšių skaičius <i>Number of species</i>	Formų skaičius <i>Number of cultivars</i>
	<i>Pinophyta – Pušūnai</i>	28	14	14
1.	<i>Cupressaceae</i> Bartling	9	2	7
2.	<i>Pinaceae</i> Lindl.	17	12	5
3.	<i>Taxaceae</i> Gray	2	–	2
	<i>Magnoliophyta – Magnolijūnai</i>	100	58	42
4.	<i>Aceraceae</i> Juss.	7	3	4
5.	<i>Anacardiaceae</i> Lindl.	1	1	–
6.	<i>Apocynaceae</i> Juss.	2	1	1
7.	<i>Berberidaceae</i> Juss.	7	2	5
8.	<i>Betulaceae</i> C. A. Agardh.	1	–	1
9.	<i>Buxaceae</i> Dumort.	1	1	–
10.	<i>Caprifoliaceae</i> Juss.	7	5	2
11.	<i>Celastraceae</i> R. Br.	3	–	3
12.	<i>Cornaceae</i> Dumort.	2	1	1
13.	<i>Corylaceae</i> Mirb.	1	–	1
14.	<i>Elaeagnaceae</i> Juss.	1	1	–
15.	<i>Ericaceae</i> Juss.	3	3	–
16.	<i>Fagaceae</i> Dumort.	3	2	1
17.	<i>Hippocastanaceae</i> DC.	1	1	–
18.	<i>Hydrangeaceae</i> Dumort.	5	3	2
19.	<i>Juglandaceae</i> A. Rich. ex Kunth	1	1	–
20.	<i>Leguminosae</i> Juss.	4	3	1
21.	<i>Magnoliaceae</i> Juss.	1	1	–
22.	<i>Oleaceae</i> Hoffsgg. et Link.	8	5	3
23.	<i>Rosaceae</i> Juss.	28	17	11
24.	<i>Rutaceae</i> Juss.	1	1	–
25.	<i>Salicaceae</i> Mirb.	7	3	4
26.	<i>Tiliaceae</i> Juss.	3	2	1
27.	<i>Ulmaceae</i> Mirb.	1	–	1
28.	<i>Vitaceae</i> Juss.	2	1	1
	Iš viso:	128	72	56

Apibendrinant tyrimų rezultatus, norėusi išsakyti ir kai kurias pastabas. Visų pirma į akis krinta skurdokas Alytaus parkų ir skverų introdukuotos dendrofloros rūšinis asortimentas (ypač Jaunimo (31 augalų taksonas) ir Likiškių (15 augalų taksonų) parkuose). Jame dominuoja eilinės, visiems puikiai žinomos ir įprastos rūšys (dygioji ir baltoji eglės, kalninė pušis, paprastasis kaštonas, raudonasis ažuolas...), kurias galima pamatyti bet kuriame kitame dekoratyviniame želdyne. Juk tai reprezentaciniai Alytaus miesto parkai, kuriuose galėtų vešėti ir tokie egzotiniai augalai, kaip japoninė ir Sulanžo magnolijos, gelsvažiedis tulpmedis, dviskiautis ginkmedis, amerikinis ir japoninis rododendrai, įvairios puošniai žydinčios, spalvingus lapus ar įdomias lajų formas (kolonišką, svyruoklinę, skėtinę...) turinčios sumedėjusių augalų dekoratyvinės formos, kuriomis galima pasigrožėti daugumoje Vakarų Europos miestų parkų ir skverų. Labai jau nedaug želdinių ir kompozicinių elementų ir naujai įrengtame Pirmojo Alytaus skvere (aikštėje), kuriame akivaizdžiai vyrauja įvairūs infrastruktūros elementai. Žvilgsnis šiame skvere taip pat užkliūva ir už

gana dirbtinai, nenatūraliai suformuotų kalvelių – reljefo plastikoje reiktų siekti ir galimai atkartoti natūralias formas. Tvarkant Kolegijos parką ir kuriant šiandien gana gražiai atrodantį Studentų skverelį priešais kolegijos mokomąjį – administracinį korpusą, visiškai buvo užmirštas puikus, link Nemuno besileidžiantis šlaitas, kuriame dar ir dabar yra gana apgailėtinais atrodantys buvusio parko infrastruktūros elementai – laiptai ir poilsio aikštelė. Ateityje tvarkant šį parką, neabejotinai reiktų deramai išnaudoti ir greta Nemuno esančią apatinę terasą, kuri dabar apaugusi menkaverčiais krūmynais, gerokai gadinančiais bendrą šios teritorijos vaizdą.

Išvados

Apibendrinus atliktų tyrimų duomenis galima padaryti šias išvadas:

1. 2010–2014 m. buvo ištirti 7 Alytaus miesto dekoratyviniai želdynai: Miesto sodas, Kolegijos parkas, Jaunimo parkas, Kurorto parkas (rekreacinė zona), Likiškių parkas, Senamiesčio skveras ir Pirmojo Alytaus skveras (aikštė). Pagal plotą ištirti želdynai skirstomi taip: Kurorto parkas – 97,1 ha, Likiškių parkas – 55,25 ha, Jaunimo parkas – 35 ha, Miesto sodas – 4,8 ha, Kolegijos parkas – 1,5 (2) ha, Pirmojo Alytaus skveras (aikštė) – 1 ha, Senamiesčio skveras – 0,5 ha. Pagal želdynų išdėstymą pasiskirstymas toks: geometrinio plano – 3 želdynai (Miesto sodas, Senamiesčio skveras, Pirmojo Alytaus skveras), mišraus planavimo – 1 (Kolegijos parkas), peizažinio plano – 3 (Jaunimo, Kurorto ir Likiškių parkai).
2. Dauguma tirtų miesto želdynų yra gerai prižiūrimi ir tvarkomi. Ypač tai pasakytina apie alytiškių labai pamėgtus Miesto sodą ir Jaunimo parką bei tautinio atgimimo metais įrengtus ir sutvarkytus Pirmojo Alytaus ir Senamiesčio skverus. Kiek prasčiau tvarkomas Kurorto parkas, bet tai lemia ir objektyvios aplinkybės – didelis želdyno plotas, natūralių želdinių gausumas.
3. Alytaus miesto parkuose, skveruose ir senamiesčio viešosiose erdvėse auga 128 rūšių ir žemesnio rango taksonų introdukuoti sumedėję augalai (*Pinophyta* – 14 rūšių ir 14 žemesnio rango taksonų, *Magnoliophyta* – 58 ir 42). Gausiausiai atstovaujamos šeimos yra: *Pinaceae* Lindl. – 17 augalų taksonų (12 rūšių ir 5 dekoratyvinės formos), *Rosaceae* Juss. – 28 (17 ir 11), *Aceraceae* Juss. – 7 (3 ir 4), *Berberidaceae* Juss. – 7 (2 ir 5) ir *Salicaceae* Mirb. – 7 (3 ir 4). Dendrologiniu požiūriu turtingiausi yra Miesto sodas (40 augalų taksonų), Kolegijos parkas (39), Jaunimo parkas (31) ir Senamiesčio skveras (20).
4. Prie kraštovaizdžio architektūros požiūriu vertingiausių Alytaus miesto želdynų reiktų priskirti Kolegijos ir Kurorto parkus. Tai lemia dėkingas natūralus gamtinis karkasas: greta tekantis Nemunas, puikios reginių perspektyvos, įspūdingi Nemuno šlaitai, seni natūralūs želdiniai. Dėl išraiškingo reljefo labai patrauklūs ir Jaunimo bei Likiškių parkai.

Literatūra

1. Griffiths M. *Index of Garden Plants*. Bath: Macmillan, 1997.
2. Jakovlevas-Mateckis, K. *Miesto kraštovaizdžio architektūra: miesto kraštovaizdžio architektūros raida ir teorijos pagrindai*, I t. Vilnius: Technika, 2008.
3. Jakovlevas-Mateckis K. *Miesto kraštovaizdžio architektūra: želdiniai ir jų komponavimas*, II t. Vilnius: Technika, 2003.
4. Januškevičius L. Baronienienė V., Liagienė D. *Sumedėjusių augalų introdukcija ir aklimatizacija bei jų rezultatai ir perspektyvos Lietuvoje*. Kaunas: Lututė, 2006.
5. Januškevičius L. Lietuvos parkai ir jų dendroflora. *Želdiniai ir jų dizainas. Respublikinės mokslinės-praktinės konferencijos straipsnių rinkinys*. Vilnius, 2005. P. 25–39.
6. Januškevičius L. *Lietuvos parkai*. Kaunas: Lututė, 2004.
7. Januškevičius L. Pietų ir Pietvakarių Lietuvos tarpukario ir pokario metų parkai ir jų dendrologinis įvertinimas. *Dekoratyviųjų ir sodo augalų asortimento, technologijų ir aplinkos optimizavimas. Tarptautinės mokslinės-praktinės konferencijos medžiaga*. Mastaičiai, 2006. P.33–38.
8. Januškevičius L. *Po gražiausius Lietuvos dvarų parkus*. Kaunas: Lututė, 2010.

9. Januškevičius L. Vidurio Lietuvos tarpukario ir pokario metų parkai ir jų dendrologinis įvertinimas. *Dekoratyviųjų ir sodo augalų asortimento, technologijų ir aplinkos optimizavimas. Respublikinė mokslinė-praktinė konferencija. Mokslinių straipsnių rinkinys*. Mastaičiai, 2008. P.24–29.
10. Krüssmann G. Bd. 1 – 486 S; 1977. Bd. 2 – 466 S; 1978. Bd. 3 – 496 S. *Hand buch der Laubgehölze*. Berlin und Hamburg: Paul Parey, 1976.
11. Krüssmann G. *Hand buch der Nadelgehölze*. Berlin und Hamburg: Paul Parey, 1983.
12. Navasaitis M. *Dendrologija*. Vilnius: Margi raštai, 2004.
13. Tauras. A. Lietuvos TSR parkai. Vilnius: Mintis, 1966.

Dendrological and Landscape Evaluation of Parks and Squares in Alytus Town

(Received in January, 2015; Accepted in April, 2015; Available Online from 4th of May, 2015)

Summary

In the period of 2010 – 2014 7 parks and squares with decorative greenery were explored in Alytus town: City garden, College park, Youth park, Resort park, Likiškiai park, Old town and Alytus I square. According to the size the mentioned greenery in Alytus town can be grouped as follows: Resort park – 97.1 ha, Likiškiai park – 55.25 ha, Youth park – 35 ha, Town garden – 4.8 ha, College park – 1,5 (2) ha, Alytus I square – 1 ha, Old town square – 0,5 ha. According to the structure of the plan, these greenery can be grouped as follows: geometric structure of the plan - 3 places (City garden, Old town square, Alytus I square), mixed structure of the plan – 1 place (College park), landscape structure of the plan – 3 places (Youth, Resort and Likiškiai parks). Totally, 128 species and cultivars of introduced woody plants (*Pinophyta* – 14 families and 14 genera, *Magnoliophyta* – 58 and 42) are growing in the city parks and squares. Best represented families are: *Pinaceae* Lindl. – 17 taxa (12 species and 5 taxa of lower rank), *Rosaceae* Juss. – 28 (17 and 11), *Aceraceae* Juss. – 7 (3 and 4), *Berberidaceae* Juss. – 7 (2 and 5), also *Salicaceae* Mirb. – 7 (3 and 4). In terms of greenery variety, most valuable places are Town garden (40 cultivars), College park (39), Youth park (31) and Old town square (20). The most valuable places in terms of landscape architecture of greenery are College and Resort parks. The reason is very thankful and natural frame: alongside flowing river Nemunas, wonderful view prospects, impressive slopes of the river Nemunas, old natural greenery.